

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 20863-07-13 עוף טוב (שאן) בע"מ ואח' נ' המועצה האיזורית עמק המעינות

בפני כב' השופט הבכיר זיאד הווארי

העותרות:

1. עוף טוב (שאן) בע"מ
 2. מוצרי עוף טוב (2001) בע"מ
- על ידי ב"כ עו"ד יצחק מירון ואח'
משדרות אלרוזורוב 18 עפולה 18280

נגד

המשיבה:

מועצה איזורית עמק המעינות
על ידי ב"כ עו"ד דפנה חצור
רח' ויצמן 32 תל-אביב

חקיקה שאוזכרה:

[חוק הרשויות המקומיות \(ביוב\), תשכ"ב-1962](#)

[חוק תאגידי מים וביוב, תשס"א-2001](#)

[כללי הרשויות המקומיות \(ביוב\) \(תעריפים בעד שירותי ביוב שנותנת רשות מקומית בלא תאגיד\) \(הוראת שעה\), תשע"א-2010 סע' 11](#)

פסק דין

1. לפניי עתירה במסגרתה מתבקש בית המשפט לצוות על המשיבה להתאים את חיובי אגרות הביוב בהם מחוייבות העותרות לכמות השפכים המוזרמת על ידן למערכת הביוב וזאת בהתאם לסעיף 9 לחוק העזר לבקעת בית שאן (ביוב), התשס"ח-2008 (להלן: "חוק העזר") ו/או [סעיף 11 לכללי הרשויות המקומיות \(ביוב\) \(תעריפים בעד שירותי ביוב שנותנת רשות מקומית בלא תאגיד\) \(הוראות שעה\), תשע"א-2010](#) (להלן: "הכללים").

עוד מתבקש בית המשפט לקבוע כי העותרות זכאיות להחזר תשלומי היתר בהן חויבו, בעקבות חישוב אגרת הביוב בהתאם לכמות המים הנצרכת, במקום כמות השפכים המוזרמת למערכת הביוב.

2. רקע עובדתי בתמצית:

א. העותרות הינן חברות רשומות העוסקות, בין היתר, בניהול משחטה (העותרת 1) ובמפעל לייצור מוצרי עוף (העותרת 2), הנמצאים בתחום השיפוט של

המשיבה. בהתאם, ממונה המשיבה בין היתר, על מתן שירותי הביוב לעותרות. שפכי העותרות, מוזרמים דרך מתקן טיהור מפעלי למערכת הביוב העירונית של המשיבה.

ב. העותרות מחוייבות ומשלמות בגין חיובי הביוב באמצעות חשבון הנשלח ע"י המשיבה לחברת פתוח שאן בע"מ, בגין המפעלים המצויים באזור התעשייה וזו מחייבת בתורה את העותרות בחלקן היחסי בתשלומים מידי חודש.

ג. לטענת העותרות, חיובן באגרת ביוב הינה בהתאם לכמות המים הנצרכת על ידן, וזאת על אף שרק כ-75% מכמות המים הנצרכים, מוזרמת על ידן למערכת הביוב. בהתאם, פנה ביום 15.1.12 מר אלחנן לוטם- מנהל העותרת 1, במכתב למשיבה בבקשה לאשר מעבר לחיוב על בסיס מדידת שפכים יוצאים וזאת החל מיום 1.1.12 (ראו נספח א' לעתירה).

בתגובה למכתב ענה מר צביקה ורד, מנכ"ל ארגון "קולחי המעינות", כי קיים עדיין צורך לבחון האם מבחינה משפטית ניתן בכלל לאשר הפחתה של כמויות ומהתייעצות שקיים עם היועצת המשפטית הרי שעפ"י התקנות הקיימות, אין אפשרות חוקית לאשר הפחתה או שימוש במד שפכים מינואר 2012. הוסיף, כי עד שלא יוסדר עניין האחריות וחובת התשלום בגין שפכים מזהמים, הרי שלא ניתן להתחיל בעבודה מול כל מפעל בנפרד (ראו נספח ב' לעתירה).

ד. העותרות, אשר לא קיבלו את עמדת המשיבה, שבו ופנו בדרישה כי יחוייבו בהתאם לכמות השפכים המוזרמת על ידן, אולם נענו ע"י המשיבה או מי מטעמה בשלילה תוך העלאת הטענות כי "תקנות רשות המים אינן מאפשרות למשיבה לחשב את כמות הביוב בכל צורה אחרת מלבד כמות המים שמסופקים לכל צרכן מים", וכי המשיבה אינה נמנית עם הרשויות החריגות אשר בתוספת החמישית לכללי הביוב (ראו מכתבו של מר ניר וילק- נספח ג' לעתירה). בנוסף נטען, כי המחירים של חיובי הביוב "משקפים נאמנה את העלויות הדרושות לקיום מערכת ביוב על פי דרישות החוק" (ראו תשובת ראש המועצה יורם קרין- נספח ד' לעתירה).

ה. ביום 29.1.13 פנו העותרות אל המשיבה במכתב בו דרשו לחייבן באגרת ביוב בהתאם לכמות השפכים המוזרמת על ידן וכן להשיב להן תשלומי יתר בהם חוייבו בעבר. לטענתן, ובניגוד לעמדת המשיבה במכתבים השונים, מבחינת המצב החוקי הרלוונטי מעלה, כי קיים מנגנון על פיו הייתה המשיבה רשאית לחייב באגרת ביוב אך ורק בהתאם לכמות הביוב המוזרמת ולא לכמות המים הנצרכת (ראו נספח ה' לעתירה).

ביום 6.3.13 השיבה המשיבה למכתב העותרות וטענה כי דרישותיהן "משוללות כל יסוד עובדתי או חוקי". המשיבה הפנתה לכללים החלים על המשיבה החל משנת 2012, עת פנו העותרות לראשונה בדרישותיהן ועמדה על הפעולות שנקטה המשיבה בהתאם לכללים אלו, לרבות הקמת ועדה וקביעת קריטריונים בעניין (להלן: "ועדת ההפחתה"), בהם לא עומדות העותרות. הוסיפה כי מסקנות סופיות בעניין תתקבלנה ע"י הועדה שמינתה המשיבה לאחר איסוף נתונים (ראו נספח ו' לעתירה).

ו. ביום 13.6.13 קיימה מליאת המשיבה דיון בהמלצות ועדת ההפחתה, עפ"י נייר עמדה שהגישה (ראו נספח י"א לכתב התשובה). לאחר דיון בעניין, התקבלה החלטה שלא להפחית באופן כלשהו את כמות המים לצורך חיוב המפעלים באגרת הביוב (ראו נספח י"ב לכתב התשובה).

ז. לטענת העותרות בכתב העתירה, הן המתינו לגיבוש המסקנות הסופיות ע"י ועדת ההפחתה שהקימה המשיבה וישומן, אולם אלו לא התקבלו ולפיכך לא נותרה בידן ברירה אלא להגיש את העתירה שלפניי כנגד הטענות אותן מעלה המשיבה במכתבה מיום 6.3.13 (כאמור, בפועל התקבלה החלטה כבר ביום 13.6.13, אולם דומה שהעותרות לא היו מודעות להחלטה זו בעת הגשת העתירה-ז.ה.).

3. טענות הצדדים בתמצית:

טענות העותרות:

א. לטענת העותרות עפ"י בדיקה שהזמינה העותרת 1 ע"י אלדד שרוני-הנדסה סביבתית בע"מ, נאמדה כמות השפכים המוזרמת על ידה לביוב על 70.6% מכמות המים המסופקים לה (ראו נספח ז' לעתירה). הוסיפה כי אף מבדיקה להערכת נפח מים שאינם מסולקים לביוב, אשר ניתנה לבקשתה ע"י מכון התקנים הישראלי עולה כי אחוז נפח המים שלא חוזר לביוב עומד על 24.4%- משמע רק 75.5% מכמות המים הנצרכת ע"י העותרות מוזרמת למערכת הביוב (ראו נספח ח' לעתירה). מכל מקום טוענות העותרות כי אף אם הבדיקות הנ"ל מסתמכות בחלקן על הערכות, הרי ומאחר שבצנרת המובילה את השפכים מותקן מד שפכים, ניתן לברר בקלות את הכמות המדוייקת של השפכים המוזרמים על ידן מידי תקופה ואין כלל צורך בהסתמכות על הערכות.

לטענת העותרות, סוגיית הצורך וההצדקה להתחשב בהפרש בין כמות המים הנצרכת, לכמות המוזרמת למערכת הביוב, בעת החיוב באגרת ביוב מוכרת בדיון,

בספרות ובפסיקת בתי המשפט. העותרות הפנו לדוגמאות שונות המעידות לטענתן על הקשר והזיקה שבין התשלום לשירות הניתן ובין היתר לסעיפים [בחוק הרשויות המקומיות \(ביוב\)](#), התשכ"ב-1962 (אשר בוטלו בינתיים- ז.ה.) [וחוק תאגידי מים וביוב](#), התשס"א-2001. בנוסף, הפנו לפסיקה ולכללי תאגידי מים וביוב (חישוב עלויות שירותי מים וביוב והקמת מערכות מים או ביוב), תש"ע-2009 (להלן: "כללי תאגידי מים וביוב"), מהם ניתן ללמוד על עקרון ההתחשבות בכמות השפכים לצורך אגרת ביוב.

העותרות אף הפנו לחוק העזר ובעיקר לקבוע בסעיף 9 העוסק במקרים בהם קיים פחת משמעותי בכמות המים המוזרמת למערכת הביוב לעומת כמות המים שסופקה לנכס שאינו למגורים וקובע כי במקרה מעין זה, רשאית המועצה להפחית את אגרת הביוב לנכס, וזאת ע"י הקמת ועדת הפחתה אשר תדון בבקשות להפחתת סכום אגרת הביוב בשל הפרשי כמות ובכפוף לאמות מידה שייקבעו על ידה.

לטענת העותרות, אף שבידי המשיבה היכולת החוקית לפעול על מנת לחייב אותן באגרת ביוב בדרך הוגנת וראויה על פי כמות השפכים המוזרמים על ידן, הרי שהמשיבה מוסיפה לחייבן בהתאם לצריכת המים, תוך שהיא מעלה טענות חסרות תום לב. לטענתן, דומה כי השיקול האמיתי לגרירת רגליה של המשיבה הינו השיקול הכלכלי, אשר אינו רלוונטי, מפלה ופוגע קשות בעותרות. העותרות הוסיפו כי חוק העזר הינו סביר, והימנעות המשיבה מליישמו נגוע בחוסר סבירות קיצוני, אשר מצדיק את התערבות בית המשפט בהחלטה המינהלית.

העותרות הוסיפו כי הימנעותה של המשיבה מלאמץ את העיקרון הקבוע בחוק העזר ולחייב את העותרות בהתאם לכמות הביוב המוזרמת, כפי שמחוייבים משקי בית, יש בה להפלות את העותרות באופן בלתי סביר ולחייב את העותרות בתשלום עבור שירות שלא צרכו. הוסיפו, כי ענייניה התקציביים של המשיבה אינם צריכים ליפול על העותרות, תוך חלוקה לא הוגנת ולא שוויונית של נטל האגרה המוטלת עליהן.

טענות המשיבה :

ב. מנגד, ביקשה המשיבה להורות על דחיית העתירה. המשיבה העלתה מספר טענות מקדמיות בגינן יש להורות לטענתה על דחיית העתירה על הסף. כך טענה כי העתירה הוגשה תוך שיהוי ניכר וזאת מקום שהינה מבוססת על חוק העזר, אשר תוקפו פג כבר ביום 1.1.12. עוד הוסיפה כי ההחלטות בגינן הוגשה העתירה התקבלו לפני למעלה משנה וחצי.

עוד טענה כי העותרות החסירו מידע מהותי מבית המשפט ונהגו בחוסר ניקיון כפיים עת העלימו מידע בדבר טענות המשיבה אודות האיכות הגרועה של שפכיהן, אשר הינה אחת הסיבות לאי קבלת בקשתן לשינוי החיוב. עוד העלימו מידע בדבר תביעה שהייתה תלויה ועומדת, אשר קשורה אף באיכות השפכים של העותרות.

המשיבה הפנתה לדין המעודכן הקיים כיום וטענה כי ממנו עולה שהמשיבה הייתה מנועה כלל מלהפחית את החיוב באגרת ביוב בין התקופה של 1.1.12 - 1.7.12, דבר שממנו מתעלמות העותרות. הוסיפה כי רק לאחר תקופה זו נכנסו לתוקפן תקנות וכללים המאפשרים הפחתה בקיום תנאים מסוימים. המשיבה טענה כי פעולותיה החל מתקופה זו היו בהתאם מלא להוראות הדין, עת דנה בבקשת העותרות ודחתה אותה. עוד הפנתה המשיבה להוראות אשר יחולו החל משנת 2014, אשר אף לאורן, אין לטענתה לעותרות זכות להפחתה כלשהי.

המשיבה הוסיפה והפנתה להליכים שנקטה, עת בחנה את דרישת העותרות ודחתה אותה. לטענתה החלטותיה בעניין העותרות היו החלטות סבירות בנסיבות העניין, עמדו בכל דרישות הדין ואין כל הצדקה להתערב בהן. לעניין זה הפנתה להלכה הקובעת כי בית המשפט לעניינים מנהליים לא יתערב בהחלטת הרשות, אלא בנסיבות חריגות מקום שמצא אי סבירות ממשית בהחלטה.

4. דיון והכרעה:

לאחר שבחנתי את נימוקי העתירה ואת טענות באי כוח הצדדים הגעתי לידי מסקנה כי דינה של העתירה להידחות. להלן נימוקיי;

א. טענות מקדמיות:

המשיבה העלתה מספר טענות מקדמיות, בראשן הטענות של שיהוי וחוסר ניקיון כפיים מצד העותרות, אשר יש בהן להביא לטענתה לדחיית העתירה על הסף.

בחנתי בקפידה טענות אלו. אכן במסגרת סעי' 38 לכתב העתירה נכתב כי "עתירה זו מוגשת בשל הדרך שבה חוק העזר מיושם", כאשר אין חולק, כפי שיובא בהמשך, כי למעשה תוקפו של חוק העזר פקע זה מכבר. עוד עולה מחילופי הדברים בין הצדדים, אשר אף צורפו כנספחים לעתירה ולתשובה, כי החלטות שדחו את דרישת העותרות לעניין חיובן באגרת ביוב, ניתנו כבר בחודש ינואר 2012 - כשנה וחצי טרם הגשת העתירה.

חרף האמור, בחינת העתירה ונספחיה מלמדים כי החלטות מוקדמות אלו של המשיבה, בהן נדחו דרישות העותרות, היו דחיות כלליות בלבד שלא נתמכו באסמכתאות חוקיות ברורות וללא צירוף חוות דעת משפטית. רק ביום 6.3.13, עת השיבה היועצת המשפטית של המשיבה למכתב נוסף של העותרות, ניתן היה להבין בצורה ברורה את עמדת המשיבה המתבססת על הדין הקיים וכן את הפעולות שנקטה בהתאם לדין זה. אף עיון בעתירה מלמד כי עיקר הטענות העולות בה אכן הובאו בהתאם למכתב היועצת המשפטית של המשיבה מיום 6.3.13. לעניין זה ראוי לציין כי במסגרת מכתב תשובה זה נקבע כי בעת הקרובה אמורות להתגבש המלצות הועדה, כך שניתן להבין מדוע נמנעו העותרות מהגשת העתירה באופן מיידי, כאשר בסופו של יום העתירה הוגשה בסמוך לאחר שהתקבלה החלטה סופית בישיבת מליאת המשיבה ביום 13.6.13 - משמעות הדבר העתירה הוגשה במועד אשר עומד בדרישות החוק לעניין מועד הגשת עתירה מנהלית. מכל מקום, גם אם נאמר כי העתירה לוקה בשיהוי מסויים, הרי שאין המדובר בשיהוי מהותי אשר מצדיק דחיית העתירה על הסף.

דברים אלו יפים אף לעניין הטענות בדבר חוסר ניקיון כפיים מצידן של העותרות. אכן, יתכן וראוי היה כי העותרות יציגו לפני בית המשפט בכתב העתירה עצמו, גם אם בתמצית, את סוגיית איכות השפכים וזאת כאשר ידעו כי המשיבה קשרה בין נושא זה ובין שאלת ההפחתה באגרת הביוב, ועדיין, לא מצאתי כי אי אזכור זה (אשר מכל מקום ניתן היה ללמוד עליו מנספח ו' לעתירה), מהווה העדר ניקיון כפיים מהותי מצד העותרות, אשר יש בו כדי להביא לדחיית העתירה על הסף.

סוף דבר לעניין הטענות המקדמיות, לא מצאתי כי יש בטענות אלו ללמד על מחדל מהותי של העותרות, אשר בגינו ראוי למנוע את גישתן של העותרות לקבלת סעד משפטי ולהורות על דחיית העתירה כבר בשלב המקדמי, ללא דיון לגופן של הטענות.

ב. העתירה לגופה:

כידוע, עקרון במשפט המנהלי הוא עקרון אי התערבותו של בית המשפט בשיקול הדעת המנהלי, כל זמן שזה נופל לגדר מתחם הסבירות. עמד על כך בית המשפט העליון בבג"ץ 376/81 משה לוגסי נ' שר התקשות, פ"ד לו(2) 449:

"כאשר בית משפט זה בוחן סבירות פעולתה של רשות מינהלית, העוסקת במוטל עליה בתחום סמכויותיה או מפעילה כוחות שהוענקו

לה לפי החוק או לפי סדרי המינהל, מקובל על בית משפט זה מאז ומתמיד כלל גדול: אין הוא פוסק בשאלה, מה הדרך, שהיה נוקט בית המשפט, לו היה ניצב במקומה של הרשות המינהלית והיה מבצע את מה שמוטל עליה או את המסור לסמכותה. בעת הבחינה, אם רשות מינהלית פעלה בסבירות, אין בית המשפט שואל את עצמו, אם גם הוא בעצמו היה נוקט אותה דרך ממש; לא זהות הגישות בין בית המשפט לבין רשות מינהלית היא אבן הבוחן, אשר כל סטייה ממנה מוליכה למסקנה בדבר הקיום של חוסר סבירות. על-מנת להניע את בית המשפט, כי יתערב בפועלה של רשות מינהלית ויפסול אותה, יש תחילה לשכנע את הערכאה השיפוטית, כי פעולתה של הרשות סוטה באופן מהותי וקיצוני מן הסביר, וכי חוסר ההיגיון הטמון בה יורד לשורשו של עניין. (ראו גם [ע"מ 8025/06 פלוני נ' עמיגור ניהול נכסים בע"מ ואח', פסקה 14 לפסק הדין \(פורסם בנבו\)](#)).

לפיכך ועל מנת לזכות בסעד המבוקש של ביטול ההחלטה המנהלית, על העותרות יהיה להוכיח כי שיקול-הדעת לוקה בפגם של שיקולים זרים או בפגם אחר מן הפגמים שיש בהם כדי לפסול שיקול-דעת מינהלי (ראו, לדוגמה, [בג"ץ 2324/91 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, משרד הפנים, פ"ד מה\(3\)](#)).

כאמור, במסגרת כתב העתירה הפנו העותרות בעיקר לסע' 9 לחוק העזר כתמיכה בטענתן לפיה על המשיבה לחייבן באגרת ביוב על פי כמות השפכים המוזרמים על ידן ולא עפ"י צריכת המים. כאמור, סע' 9 לחוק העזר עוסק במקרים בהם קיים פחת משמעותי בכמות המים המוזרמת למערכת הביוב לעומת כמות המים שסופקה לנכס שאינו למגורים, ומאפשרת למשיבה להפחית במצב שכזה את אגרת הביוב לנכס נדון, בכפוף לכללים מסויימים.

אלא שלמעשה, תוקפו של חוק העזר חלף זה מכבר. עוד בסע' 16 לחוק העזר נקבע מפורשות כי החל מיום 1.1.11 הטלת אגרה לפי חוק זה תהא טעונה אישור של מליאת המועצה ושר הפנים. בענייננו, לאחר מספר תיקונים, פקע חוק העזר ביום 1.1.12 והחל מיום זה חלים על המשיבה הוראות הכללים.

הסע' הרלוונטי לענייננו הינו כיום סע' 11 לכללים, הוזה במהותו לסע' 9 לחוק העזר אשר קובע:

"11. (א) רשות מקומית המנויה בתוספת החמישית (בסעיף זה – רשות שבתוספת) רשאית להפחית את אגרת הביוב לנכס שאינו מיועד או משמש בפועל למגורים, במקרה שבו כמות המים המוזרמת לביוב קטנה מכמות המים שנצרכה בנכס, כפי שנמדדה במד – מים שהותקן בנכס (בסעיף זה – הפרש כמות).

(ב) רשות שבתוספת תמנה ועדה אשר תדון בבקשות להפחתת אגרת הביוב לנכס בשל הפרש כמות (בסעיף זה – הוועדה).

(ג) חברי הוועדה יהיו, מהנדס הרשות המקומית, גזבר הרשות המקומית, מנהל מחלקת הביוב ברשות המקומית, היועץ המשפטי של הרשות המקומית ונציג ציבור שימונה בידי מועצת הרשות המקומית.

(ד) בהחלטה לגבי קביעת סכום ההפחתה, תהיה הוועדה רשאית להתחשב, בכפוף לאמות המידה שנקבעו לפי סעיף קטן (ה), בשיקולים האלה:

(1) שיעור הפרשת הכמות;

(2) השלכות ההפחתה על הכנסותיה של הרשות המקומית ויכולתה לממן את הוצאות אחזקת הביוב;

(3) טיב השפכים המוזרמים לביוב מהנכס והשפעתם עליו.

(ה) הוועדה תדון ותחליט בבקשות להפחתת אגרת ביוב על יסוד אמות מידה שתמליץ עליהם ויאשרו בידי מועצת הרשות המקומית ועל פי נהלים שתחליט, והיא רשאית לתת תנאי בהחלטתה; מועצת הרשות המקומית רשאית לשנות, לתקן ולהוסיף על אמות המידה.

(ו) הוועדה תחליט לגבי נוהלי הדיון בבקשות להפחתת אגרה ואופן הגשתן, לרבות הטפסים שעליהם יש להגיש בקשה והוראות בקשר עם המצאת ראיות, אסמכתאות ומסמכים.

(ז) הרשות המקומית תביא לידיעת הציבור את אמות המידה שאושרו בידי מועצת הרשות המקומית ואת הנהלים שעליהם החליטה הוועדה".

אולם מתשובת המשיבה עולה כי עד ליום 1.7.12 לא נכללה המשיבה בתוספת החמישית האמורה **בסע' 11** לכללים ולפיכך לא יכלה עד מועד זה לפעול על פיו. רק ביום 1.7.12 תיקנה רשות המים את ההוראה (שפורסמה בקובץ תקנות 7135) והכניסה את המשיבה תחת הרשויות הרשאיות לפעול עפ"י **סע' 11** לכללים.

עוד יש לציין, כי בהתאם לתיקון הוראת שעה מיום 1.7.12 (קובץ תקנות 7265), הרי שהחל מיום 1.1.14 יבוטל **סע' 11** לכללים ביחס למשיבה, באופן שמבדיר את אופן החיוב באגרת ביוב לפי כמות המים המוזרמת למערכת הביוב של החברה בחלוקה ל- 0.7 ובמכפלת תעריף שירותי ביוב או שירותי ביוב לשפכים חריגים. למותר לציין כי התיקון אמור להביא פיתרון ברור לדרישות העותרות.

נוכח כל האמור, עולה כי העתירה שלפנינו מתייחסת למעשה אך ורק לתקופה שבין 1.7.12 ועד לתקופת זמן אשר תסתיים ביום 1.1.14. העותרות אומנם טענו כי העלו את דרישותיהן בפני המשיבה עוד קודם לפקיעת חוק העזר ביום 1.1.12, אולם הדבר לא הוכח לפניי כלל, כאשר מסמך ראשון שמעיד על פנייה למשיבה ואשר צורף ע"י העותרות כנספח א' לכתב העתירה, נושא את התאריך 15.1.12 ובו אף מתבקש כי דרך החישוב החדשה תחל מיום 1.1.12 בלבד. כאמור ביום זה כבר פקע תוקפו של חוק העזר ואילו הכללים הוחלו על המשיבה רק ביום 1.7.12.

אם כן, במסגרת העתירה עלינו לבחון את התנהלותה של המשיבה החל מיום 1.7.12, ואת סבירות החלטותיה בעניין אגרת הביוב ודרישת העותרות, וזאת לאור סעיף 11 לכללים.

בענייננו, לאחר שבדקתי את החלטת המשיבה, כפי שבאה לידי ביטוי בהחלטת מליאת המשיבה מיום 13.6.13 שלא להפחית באופן כלשהו את כמות המים לצורך חיוב באגרת הביוב, באתי לידי מסקנה כי המדובר בהחלטה סבירה בהחלט בנסיבות העניין.

שיטת החישוב וחייב אגרת הביוב עפ"י צריכת המים נקבעה ע"י רשות המים והינה השיטה המקובלת והמוכרת לחיוב לעניין זה. דומה כי אף העותרות אינן מתכחשות לעובדה זו, אלא טוענות כי בהתאם לסע' 9 לחוק העזר [וסע' 11](#) לכללים, יש להפחית את אגרת הביוב המוטלות עליהן מקום שכמות המים המוזרמת לביוב קטנה משמעותית מכמות המים אותה הן צורכות.

עיון בהתנהלות המשיבה מלמד כי לאור בקשת העותרות פעלה המשיבה בהתאם [לסע' 11](#) לכללים והקימה את ועדת ההפחתה. ביום 20.11.12 התכנסה ועדת ההפחתה וקיבלה החלטה אשר עיקר תוכנה הועבר לעותרות באמצעות מכתבה של יועמ"ש המשיבה מיום 6.3.13. עפ"י סיכום דיון ועדת ההפחתה נקבעו שלושה קריטריונים ראשיים להפחתה אשר אינם תלויים בגובה אגרה ובאיכות (ראו נספח ט' לכתב התשובה):

" א. ההפחתה לא תגרום לגרעון במשק הביוב.

ב. אין התחשבנות לאחור (רטרואקטיבי).

ג. לא דנים בבקשת מפעל שלא עומד בדרישות האיכות הקובעות (נוסחא

שלנו או של רשות המים)."

ביום 6.5.13 התכנסה ועדת ההפחתה בשנית וגיבשה נייר עמדה לצורך הבאתו לאישור מליאת המשיבה כמתחייב [בסע' 11](#) לכללים, במסגרתו הומלץ כי:

1. הפחתה, ככל שתבצע בכפוף לקריטריונים להלן, תתייחס לשנת 2013 בלבד.
2. ההתחשבנות ביחס להפחתה תהיה מול פיתוח שאן כמייצגת את כלל המפעלים ועל פי כלל כמות המים הנצרכת על ידי פיתוח שאן ביחס לכלל השפכים המוזרמים ממתחם המפעלים על ידי פיתוח שאן למערכת הביוב הציבורית.
3. כל הפחתה מותנית וכפופה לכך כי בשנת 2013 איכות השפכים שתוזרמה על ידי פיתוח שאן למערכת הביוב אזורית תהיה תקינה בהתאם לדרישות הדין.
4. תיערך בדיקה על פי נתוני המחצית הראשונה של שנת 2013 (ינואר – יוני 2013 כולל) ביחס להשלכות ההפחתה על הכנסות קולחי עמק המעינות ויכולתה לממן את הוצאות אחזקת הביוב.
5. בכפוף לעמידה בתנאים הנ"ל – שיעור ההפחתה יעמוד על היחס שבין כלל צריכת המים לשנת 2013 על ידי פיתוח שאן אל מול שפיית השפכים מפיתוח שאן בפועל

בשנת 2013. ככל שההפרש יפחת מ- 80% - תינתן הפחתה בשיעור ההפרש אך לא יותר מ- 5%. אין באמור כדי לגרוע מהזכות להקטין את ההפחתה או לבטלה לאור האמור בסעיפים 3 ו-4 לעיל.

6. המועצה מסמיכה את הועדה ליישם את אמות המידה הנ"ל ולקבל החלטות בהתאמה". (ראו נספח י"א לכתב התשובה).

ביום 13.6.13 התקיימה כאמור ישיבת מליאת המשיבה, בה הוחלט לדחות את המלצות ועדת ההפחתה ולא להפחית את כמות המים לצורך חיוב מפעלים באגרת ביוב ברוב של 8 מתנגדים אל מול 4 תומכים (ראו נספח י"ב לכתב התשובה).

כעולה מתמצית ישיבת מליאת המשיבה, הקריטריונים הראשיים שעמדו בבסיס הבחינה של ועדת ההפחתה, השיקולים המפורטים במסגרת [סע' 11](#) לכללים וכן בהתאם לכתב התשובה שהגישה, עולה כי עיקר התנגדות המשיבה להפחתה המבוקשת נשען על שני אדנים- הגרעון התקציבי שייגרם למשיבה באם תינתן ההפחתה וכן שאלת איכות השפכים המוזרמת ע"י העותרות.

אם כן, במסגרת פסק הדין בעתירה זו, עלינו לקבוע האם הנמקות אלו של המשיבה סבירות ומידתיות בנסיבות העניין או שמא הן סובלות מחוסר סבירות מהותי, אשר בגינו ראוי לבטל את החלטת הרשות. לעניין זה יש להפנות תחילה לנוסח [סע' 11](#) לכללים אשר אינו מחייב את המועצה בהחלטת הסע', אלא קובע כי הרשות רשאית להפחית את אגרת הביוב.

ראשית לעניין השיקול הכלכלי הרי [סע' 11](#) לכללים קובע מפורשות כי בהחלטה לגבי סכום ההפחתה, ניתן להתחשב בשיקול "השלכות ההפחתה על הכנסותיה של הרשות המקומית ויכולתה לממן את הוצאות אחזקת הביוב". באמור לבדו יש לשלול את טענות העותרות כאילו שיקול הגרעון התקציבי אינו שיקול ראוי או רלוונטי.

אף הפסיקה הכירה בעבר כי התחשבות בשיקולים תקציביים ע"י הרשות, הינו פעולה לגיטימית ורלוונטית, כל עוד אינה חורגת מגדר הסביר וכי הרשות מוחזקת כמי שמיטיבה לדעת את כלל צורכי העיר, את היקף השירותים הנצרכים ואת מידת היכולת של מחזיקי הנכסים לשאת בנטל המס (ראו לעניין זה [בג"ץ 697/84 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' עיריית גבעתיים, פ"ד לט\(2\) 013](#), [בג"ץ 1522/93](#) ועד מעקב

לעניין ארנונה לירושלים ו-23 אח' נ' ראש עיריית ירושלים (פורסם בנבו). אומנם הלכות אלו עסקו במיסוי ארנונה, אולם הרציונל שנקבע בהן יפה אף לענייננו.

בענייננו, לפני ועדת ההפחתה ומליאת המשיבה עמד נייר עמדה ממנו עולה כי היעדרות לדרישות העותרות תביא לגרעון בתקציב המשיבה בסך של כ-500,000 ₪ לשנת 2013 (ראו נספח י' לכתב התשובה). בהתאם ולטענת המשיבה, יביא הדבר לגרעון כבד של כ-15% בשנה זו להוצאות המשיבה בגין תחזוקת מערכת הביוב, אשר בתורו יחייב את המשיבה להעלות את תעריפי האגרה לשאר התושבים בה ולפגיעה ממשית בזכויותיהם ובאיכות חייהם.

נוכח כל האמור לא מצאתי כל פסול בהתנהלות המשיבה עת השתמשה בשיקול התקציבי בבחינת בקשת העותרות ובוודאי שלא מצאתי כי שימוש בשיקול זה מגלה חוסר סבירות קיצוני אשר יש בו להביא לבטלות ההחלטה. המשיבה לא נתנה את תשובתה באופן שרירותי, אלא לאחר בחינה ממשית של הסוגיה התקציבית לרבות בחינה פרטנית של הנושא והכנת נייר עמדה, הקמת וועדה רלוונטית ודיון במליאה. החלטתה בעניין עמדה בדרישות הכללים הרלוונטים, כמו גם בהלכות בעניין ובמבחני הסבירות.

נכונים הדברים אף באשר למבחן טיב השפכים המוזרמים לביוב מהנכס והשפעתם עליו, אשר אף הוא הוכר כשיקול אותו ניתן לבחון במסגרת [סע' 11](#) לכללים. גם באמור, יש לדחות את טענת העותרות בסיכומיהן לפיה מושתקת המשיבה מלהעלות טענות לעניין זה.

בענייננו, כעולה מכתב התשובה של המשיבה ומהנספחים שצורפו אליו, בשנים האחרונות הזרימו העותרות שפכים חריגים למערכת הביוב, בניגוד לדרישות הדין (ראו נספח ג' לכתב התשובה). בגין פעולות אלו אף הוגשה בעבר תביעה כספית כנגד המשיבה ע"י החברה המפעילה את מכון הטיפול בשפכים, אשר הסתיימה בפשרה (ראו נספח ד' לכתב התשובה). עוד עולה מכתב התשובה כי היו חילופי מכתבים רבים מהם עולות תלונות קשות כנגד שפכי העותרות. לדוגמה ניתן לראות את מכתבו של השר להגנת הסביבה דאז, מר גלעד ארדן מיום 18.12.11, בו הוא מאזכר באופן מפורש את שם העותרות ביחס לחריגות בערכי ההזרמה בשפכי המפעלים האזוריים בבית שאן (ראו נספח ז' (2) לכתב התשובה). דו"ח שנערך ביום 13.3.12 והועבר לרשות המים, ממנו עולות החריגות ויתר הבעיות במפעל העותרות (ראו נספח ז' (7) לכתב התשובה). מכתב המשרד להגנת הסביבה לעותרות

מיום 9.12.12 לפיו התקבלו תלונות על הזרמת שפכים גולמיים מצידן למכון טיהור השפכים (ראו נספח ז' (12) לכתב התשובה), וכן מסמכים וחלופת מכתבים נוספת המצורפת בנספחים ז' (1)-(12) לכתב התשובה לעתירה, ממנה עולה סוגיית טיב השפכים של המפעלים בתחום המשיבה, לרבות העותרות.

אומנם, המשיבה לא צירפה מסמכים המעידים על טיב שפכי העותרות בשנת 2013, אולם לעניין זה עלינו לזכור כי ראשית, העותרות מתייחסות בעתירתן אף לתקופה הקודמת לשנת 2013 ומבקשות אף החזר כספי של סכומים בגין תקופה קודמת. שנית, מקום שעד לסיומה של שנת 2012 הוכחה בעייתיות בטיב השפכים המוזרמים ע"י העותרות, איני רואה חוסר סבירות מובהק בשימוש בנתונים אלו בעת דיון שנערך במחצית שנת 2013. מכל מקום המבחנים של שאלת הגרעון וטיב השפכים שלובים זה בזה וקיימים ביניהם יחסי גומלין, כפי שאף נקבע [בסע' 11](#) לכללים. בבחינתם של שניים אלו יחד, איני מוצא כי החלטת המשיבה חורגת ממתחם הסבירות.

מעבר לנדרש, ניתן לראות בעמדת רשות המים אשר הינה הרשות בעלת הסמכות לקביעת הכללים בדבר אגרת הביוב, כפי שהם באים ליד ביטוי בדין אשר יחול על המשיבה החל מיום 1.1.14, אשר במסגרתו יבוטל [סע' 11](#) לכללים ובמקומו יוחלו על המשיבה חלק מהוראות שנקבעו במסגרת כללי תאגידי מים וביוב, החלק הרלוונטי לענייננו קובע:

"(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג) יחויב מפעל תעשייה או בית מלון העומד בכל התנאים המפורטים להלן בעד שירותי ביוב לפי הכמויות המפורטות בסעיף קטן (ה) המחושבת לפי שבעים אחוזים מצריכת המים והכל כמפורט להלן:

...

...

(ה) חיוב מפעל תעשייה או בית מלון בעד שירותי ביוב, כאמור בסעיף קטן (ד), ייעשה לפי כמות המים, במ"ק, המוזרמת למערכת הביוב של החברה בהתאם לאישורי מכון התקנים הישראלי כאמור בסעיף קטן (ד)(3), בחלוקה ל-0.7, ובמכפלת תעריף שירותי ביוב או שירותי ביוב לשפכים חריגים..."

מסעיפים אלו עולה בקצרה, כי ההפחתה הקבועה בהם, תחול על מפעלים אשר הפער בין כמות צריכת המים ובין כמות השפכים המזורמת מהם, עולה על 30%. בענייננו, אף העותרות עצמן, כפי שעולה מכתב העתירה וכן מהנספחים שצורפו לעתירה, אינן טוענות כי הפער בעניינן עולה על 30% (ונזכיר לעניין זה את נספחים ז' ו-ח' לעתירה). משמע, אף לפי עמדת הרשות הרלוונטית ובהסתמך על נתוני העותרות, הן לא תעמודנה בדרישות הראויות לשם הפחתה באגרה החלה עליהן. אף נתון זה יש להביא לטעמי לדחיית העתירה.

סוף דבר מצאתי כי החלטת הרשות הינה החלטה סבירה ולא מצאתי כי נפל בה כל פגם המצדיק התערבות בהחלטה המנהלית.

5. בהינתן האמור לעיל, אין בידי להיעתר לסעדים שנתבקשו בעתירה, והנני מורה על דחייתה.

העותרות ישלמו למשיבה הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך של 15,000 ₪ **בתוספת מע"מ כחוק**. סכום זה ישולם תוך 30 יום מהיום, שאם לא כן יישא הסכום ריבית והפרשי הצמדה החל מהיום.

6. **המזכירות תשלח העתק מפסק הדין לב"כ הצדדים.**
ניתן היום, כ"א טבת תשע"ד, 24 דצמבר 2013, בהעדר הצדדים.

הוקלד על ידי ערין בראנסה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

זיאד הווארי 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה